

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ИДОРАКУНИИ МОЛИЯВИ ВА НАЗОРАТИ ДОХИЛӢ ДАР БАХШИ ДАВЛАТИ

Қонуни мазкур асосҳои ташкили ва ҳуқуқии низоми идоракунии молиявӣ ва назорати дохилиро дар бахши давлатӣ ва ташкилотҳое, ки аз Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузори мешаванд (минбаъд - ташкилотҳои бахши давлати), муқаррар менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- *идоракунии молиявӣ* - маҷмӯи ӯҳдадорихои идоракунӣ доир ба иҷрои вазифаҳое, ки ба зиммаи тақсимкунандаи асосӣ, тақсимкунанда ва маблағгирандаи давлатие, ки бо мақсади таъмини риояи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки ба истифодаи самаранок натиҷабарши маблағҳои мавҷуда вогузошта шудаанд;

- идоракунии устувори молиявӣ - маҷмӯи қарорҳо, тадбирҳо ва чорабиниҳое, ки ба истифодаи маблағҳои мавҷуда тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ба таври сарфакорона самаранок ва натиҷабарш идора намудани онҳо равона шудаанд;

- *назорати дохилӣ* - тамоми низоми назорати молиявӣ ва воситаҳои дигари назорат дар ташкилоти бахши давлатӣ бо назардошти сохтори ташкилӣ, усулҳо, тартиб ва аудити дохилӣ, ки аз тарафи роҳбарият бо мақсади мусоидат ба фаъолияти қонунию самаранок ва натиҷабарш, инчунин барои ноил гардидан ба мақсадҳои ташкилот, созмон дода шудаанд;

- *низоми назорати дохилӣ* - низоми чораҳо ва расмиёти иҷрои онҳо, ки аз тарафи роҳбарияти ташкилоти бахши давлати барои ноил гардидан ба идоракунии натиҷабарш, сарфакорона ва самаранок маблағҳои давлатӣ анҷом дода мешаванд, бо назардошти баҳисобгирии муҳосибавӣ, ҳисоботи молиявӣ, риояи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмини нигоҳдории дороиҳо, пешгири ка ошкор намудани амалҳои гайриқонунӣ, саҳеҳию дурустӣ ва мувофиқати ҳисоботи молиявӣ идоракунӣ, иттилоот, инчунин таҳия намудани онҳо;

- *ҳисоботи солона оид ба назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ* — ҳисоботи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки иттилоот дар бораи ҳолати идоракунии молиявӣ ва назорат дар ташкилотҳои бахши давлатиро дар бар мегирад.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Ташкил намудани низоми назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ

1. Ташкил намудани низоми назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ ӯҳдадории роҳбари ташкилот буда, барои анҷом додани идоракунии молиявӣ дар ҳамаи сохторҳо, барномаҳо, намуди фаъолият ва амалиёт, роҳбарии онҳо мувофиқи принципҳои қонуният, идоракунии устувори молиявӣ ва шаффофиат равона карда мешавад.

2. Низоми назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ барои ноил гардидан ба мақсадҳои зерин ташкил карда мешавад:

- дурустӣ ва мукаммали иттилооти молиявӣ ва идоракунӣ;

- фаъолияти натиҷабашшу сарфакорона ва самараноки мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои бахши давлатӣ;
- нигоҳдории дороиҳо;
- риоя намудани қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон.

БОБИ 2. МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҶАИ ИДОРАКУНИИ МОЛИЯӢ ВА НАЗОРАТИ ДОХИЛӢ ДАР БАХШИ ДАВЛАТИ

Моддаи 4. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи идоракунии молияӢ ва назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

1. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи идоракунии молияӢ ва назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.
2. Бо мақсади мутобикасозӣ ва ҳамоҳангсозии идоракунии молияӢ ва назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ, мақоми ваколатдори давлатӣ қорҳои зеринро анҷом медиҳад:
 - сие'сати назорати дохилии молиявиро тибқи меъёрҳои байналмилалӣ ва қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва амалӣ менамояд;
 - ҳар сол оид ба фаъолияти ҳамаи воҳҳои сохтори аудити дохилии мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои бахши давлатӣ ҳулосаи таҳлилий медиҳад;
 - барои гузаронидани мушоҳидаи идоракунии молияӢ ва назорат фармонҳои интишор менамояд, ки иҷрои он дар ҳамаи мақомоти давлатӣ ва ташкилотҳои бахши давлатӣ ҳатмӣ мебошад;
 - ҳисоботи солонаро оид ба ҳолати назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ ҳар сол то 1 май ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мекунад;
 - барои тақмили ихтисос ва бозомӯзии мутахассисони мақомоти молия доир ба масъалаҳои идоракунии молияви ва назорати дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ мусоидат менамояд, инчунин ҳамоҳангсозии қорҳоро дар ин соҳа анҷом медиҳад;
 - ваколатҳои дигареро, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, амалӣ менамояд.

БОБИ 3. ҲИСОБОТ ВА МАСЪУЛИЯТИ ИДОРАКУНӢ

Моддаи 5. Ҳисоботи идоракунӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

1. Ҳисоботи идоракунӣ - ин вазифаи роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ доир ба пешниҳод намудани иттилоот оид ба риояи талаботи идораи устувори молияви мебошад, ки ба мақомоти болоӣ ва ваколатдори давлатӣ пешниҳод менамояд, ки дар асоси маълумоти аниқ ва натиҷаҳои таҳлили низоми назорати дохилӣ тартиб дода шудааст.
2. Риояи талабот оид ба ташкил намудани ҳисоботи идоракунӣ барои шаффофият, муқоисаи маълумот дар бораи ҳолати молияви ташкилотҳои бахши давлатӣ, инчунин даромаду хароҷоти онҳо, ки барои истифодабарандагони ин ҳисобот зарур аст, хизмат менамояд.

Моддаи 6. Пешниҳод намудани ҳисобот

1. Роҳбарони аввали ташкилотҳои бахши давлатӣ на дертар аз 1 апрели соли равон ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи худро бо фарогирии иттилоот оид ба фаъолият, мувофиқат, самараноки ва натиҷабашшии низоми идоракунии молияви ва назорати дохилӣ дар соли сипаришуда пешниҳод менамоянд.
2. Шакл ва тартиби пешниҳоди чунин ҳисобот дар дастурҳои методии мақомоти ваколатдори давлатӣ муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 7. Вазифаҳои роҳбари аввали ташкилотҳои бахши давлатӣ ва ташкилотҳои дигаре, ки ба низоми соҳавии идоракунии шомиланд

Вазифаҳои роҳбарони аввали ташкилотҳои бахши давлатӣ ва ташкилотҳои дигаре, ки ба низоми соҳавии идоракунии шомиланд, аз инҳо иборатанд:

- муайян намудани мақсаду вазифаҳои ташкилотҳое, ки ба онҳо роҳбарӣ менамоянд, таҳия ва иҷрои нақшаҳои дарозмуддат (нақшаҳои стратеги, нақшаҳои фаъолият ва барномаҳое, ки ба амали намудани мақсадҳо ва иҷрои вазифаҳо равона гардидаанд;
- мушаххаскунию баҳодихӣ ва идора намудани таваккале, ки ба амалӣ гардондани мақсаду вазифаҳои ташкилот таҳдид менамояд;
- банақшагириӣ, идоракунии ва баҳисобгириии маблағҳои давлатӣ бо мақсади расидан ба ҳадаф ва вазифаҳои ташкилот;
- риояи принципҳои қонуният, устувории идоракунии ва шаффофияти истифодаи маблағҳои давлатӣ, инчунин идора ва харҷ намудани онҳо тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- роҳбарии самараноки кормандон ва ба сатҳи зарурӣ бардоштани маҳорати касбии онҳо;
- таъмини нигоҳдориҳои дороиҳо ва иттилоот, инчунин ҳифзи боэътимоди онҳо аз гумшавӣ ва дастрасии ғайриқонунии ба иттилоот ва дороиҳо;
- ташкил намудани сохтори маъмурии *муносиб барои самаранок анҷом додани вазифаҳо;
- тақсими соҳаҳои масъулият дар раванди қабули қарорҳо, назорат ва анҷом додани фаъолият;
- таъмини ҳисоботи пурраго саҳеҳ, дақиқу саривақтӣ аз анҷом додани ҳама гуна амалиёт;
- мушоҳида ва таҷдиди системаи идоракунии молияви ва назорати қабули чораҳое, ки барои тақмил додани он равона шудаанд, аз руи тавсияҳои аудити дохилӣ ва дигар санҷишҳо;
- ҳуҷҷатикунони ҳама амалиёт ва корҳо, инчунин таъмини имконияти назорати раванди онҳо дар ташкилот;
- ҷорӣ намудани расмиёти зиддикоррупсионӣ;
- ҳисоботдиҳӣ ва дар ҳуҷҷатҳо инъикос намудани ҳолати низоми идоракунии молияви ва назорат.

БОБИ 4. УНСУРҲОИ ИДОРАКУНИИ МОАҲИЯВӢ ВА НАЗОРАТИ ДОХИЛИ ДАР БАХШИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 8. Муайянкунии унсурҳои идоракунии молияви ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ

1. Низоми идоракунии молияви ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ бо истифодаи унсурҳои зерин муайян карда мешавад:

- муҳити назорати;
- идоракунии таваккал;
- амалӣ намудани чорабиниҳои гуногун №назорати дохилӣ;
- иттилоот ва коммуникатсия;
- мониторинг.

2. Роҳбарони ташкилотҳои бахши давлатӣ вобаста ба хусусиятҳои ҷойдошта, ташкил, амалиёт ва инкишофи унсурҳои идоракунии молияви ва назоратро таъмин менамоянд.)

Моддаи 9. Муҳити назорати

1. Муҳити назорати - чорабиниҳои гуногуни назорат дар дохили низоми соҳавии ташкилотҳои бахши давлатӣ мебошад, ки тақсими вазифаҳо, зинабандии мақомот ва қоидаҳои дақиқи иҷрои корҳо, инчунин низоми мураттаб сохтану тартиби пешниҳод намудани ҳисоботи хизматиро таъмин менамояд.

2. Муҳити назорати аз масъалаҳои зерин иборат аст:

- одоби корбарии роҳбарият ва кормандони ташкилот;
- усули идоракунии фаъолият;
- сохтори ташкилие, ки тақсими ӯҳдадориҳо, соҳаи масъулият ва принципҳои тартиб додани ҳисобот оид ба иҷрои корҳоро таъмин менамояд;
- сиёсату таҷриба дар соҳаи идора намудани кормандон;
- салоҳиятнокии кормандон.

Моддаи 10. Идоракунии имконпазирии таваккал

1. Идоракунии таваккал аз мушаххаскунию баҳодиҳӣ ва назорати рафти ҳодисаҳо ва ҳолатҳои имконпазире иборат мебошад, ки ба амалӣ гардидани мақсадҳои ташкилот таъсири манфӣ мерасонанд.

2. Роҳбарони ташкилотҳои бахши давлатӣ бояд барномаи идоракунии таваккалро тасдиқ намоянд, ки он дар муддати 3 сол як бор таҷдиди назар карда мешавад.

3. Маҷмуи чораҳои назоратие, ки ба пешгирии таваккал равона гардидаанд, ҳар сол бояд мавриди таҳлил қарор дода шавад.

Моддаи 11. Амалӣ намудани чораҳои назорати

1. Роҳбарони ташкилотҳои бахши давлатӣ маҷмуи чораҳои назоратиро муқаррар ва амалӣ менамоянд, ки аз тасдиқи қоидаҳои фаъолияти соҳавӣ ва молиявӣ, тафтиш ва пешниҳоди ҳисобот, тартиб додани ҳуҷҷатҳо оид ба анҷоми амалиёти молиявӣ ва амалҳои дигари ба фаъолияти хоҷагиву молиявӣ алоқаманд мебошанд.

2. Чорабиниҳои назорати дар шаклҳои зерин амалӣ карда мешаванд:

- назорати пешакии амалиёти молиявӣ аз тарафи сармуҳосиб;
- назорати ҷорӣ амалиёти ҳисоббаробаркунӣ дар дохили ташкилот ва аз тарафи мақомоти хазинадорӣ;
- назорати минбаъда аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ.

3. Амалигардонии чораҳои назорати бояд ба хусусияти таваккали амалиёти молиявӣ мувофиқ бошад.

Моддаи 12. Ваколатҳои назоратии роҳбари аввали ташкилоти бахши давлатӣ

1. Ваколатҳои назоратии роҳбари аввали ташкилоти бахши давлатӣ аз инҳо иборатанд:

- расмиёти додани иҷозат ва тасдиқ;
- тақсими ӯҳдадориҳо бояд тавре гузарад, ки як хизматчи ҳамзамон барои тасдиқ, иҷро, пешниҳоди ҳисобот ва назорат барои иҷрои кор ҷавобгар набошад;
- расмиёти имзои дунафара, ки имкон намедихад амалиёти молиявӣ ва ё пардохт бе имзои роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ ва корманди масъули сабти муҳосибот анҷом ёбанд;
- ҳуқуқ ба дастрасии доройҳо ва иттилоот;
- назорати пешакии асоснокии муомилоти банақшагирифташуда, ки метавонад корманди махсус ваколатдоршуда ё шахси дигари аз ҷониби роҳбари ташкилот таъиншуда онро амалӣ намояд;
- муқаррар намудани тартиб барои мураттаб сохтани ҳисоботи саривақтии пурраю дуруст ва дақиқ оид ба анҷоми ҳамаи амалиёт;
- тафтиш ва пешниҳоди ҳисобот дар бораи амалҳои анҷомёфта; - баҳодихии самаранокӣ ва натиҷабархши амалиёт;
- расмиёти мониторинг;
- қоидаҳои идораи захираи кадрҳо;
- қоидаҳои тартиб додани ҳуҷҷатҳо оид ба анҷоми ҳамаи амалиёт ва намудҳои фаъолияте, ки ба фаъолияти ташкилот алоқаманд мебошанд.

2. Шартҳо ва тартиби назорати пешакӣ аз тарафи роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ тибқи дастурҳои методии мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда мешаванд.

Моддаи 13. Иттилоот ва коммуникатсия

Роҳбарони аввали ташкилотҳои баҳши давлатӣ фаъолияти зарурии баҳши иттилоотии низоми идоракунии молиявиро бо роҳҳои зерин таъмин менамоянд:

- мушаххас, чамъ ва паҳн намудани маълумоти сахҳ тибқи шакл ва мӯҳлатҳои дахлдор, ки ба ҳар шахси мансабдор имкон медиҳад масъулияти муайянеро ба зиммаи худ гирад;
- самаранокии уфуқӣ ва амудии иерархи дар ташкилот, ки ба шахсони мансабдор барои ба таври дахлдор иҷро намудани ўҳдадориҳои имконият медиҳад;
- рушди низоми муносиби иттилоотии идоракунии ташкилот, ки барои ирсоли фармоишу нишондодҳои дақиқу возеҳ ба кормандон ва зерсохторҳо, ки ба фаъолияти масъулияти онҳо дар доираи назорату идора намудани молия алоқаманд мебошанд;
- чорӣ намудани низоми ҳуччатгузорӣ ва гардиши ҳуччатҳо, ки қоидаҳои таҳия намудан, ба расмӣ даровардан, ирсол, истифода намудан ва ба бойгонӣ супоридани онҳо;
- ҳуччатикунонии ҳамаи амалиёт, раванд ва транзаксияҳо бо мақсади таъмини нақшаи муайян барои кори аудиторӣ, ки имконияти таҳқиқ ва пешбурди мушоҳидаро фароҳам меорад;
- ташкил додани низоми самараноки таҳияи саривақтии ҳисобот, оид ба дараҷа ва мӯҳлати таҳияи ҳисобот, намудҳои ҳисобот ва маърузаҳои, ки ба баррасии роҳбарият пешниҳод карда мешаванд, шаклимаърузаҳо дар ҳолати ошкор намудани хатоҳо, низоми нодурусти фаъолият, суиистеъмор, қаллобӣ ва ғайриқонунӣ аз худ кардани маблағҳо.

Моддаи 14. Мониторинг

1. Дар ҳамаи ташкилотҳои баҳши давлатӣ ба таври ҳатмӣ низоми муосири мониторинга идоракунии молиявӣ ва назорат чорӣ карда мешавад, ки арзёбии муносибии фаъолияти он ва дар ҳолати тағйир ёфтани шароит азнавсозии низоми идораро таъмин менамояд.

2. Мониторинг бояд дар асоси назорати фаврии шахсии роҳбари ташкилоти баҳши давлатӣ, худбаҳодиҳии роҳбар ва натиҷаҳои аудити дохилӣ амалӣ карда шавад.

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 15. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки муқаррароти Қонуни мазкурро риоя намекунанд, тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 16. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомали Раҳмон

ш.Душанбе, 21 июли соли 2010

№ 626